

WOUTER VANDENABEELE

Op viool zingt hij liedjes zonder woorden

De eerste solo-plaat van Wouter Vandenabeele, *Chansons sans paroles*, kreeg terecht uitstekende recensies. Maar Vandenabeele is al jaren bekend als de leider van de band Olla Vogala en als de violist bij Ambrozijn. Wie het over 'folk' heeft in Vlaanderen en Nederland kan niet om Vandenabeele heen. Alleen het opsommen van zijn veelvuldige activiteiten in folk en wereldmuziek vergt meerdere pagina's. We hadden een gesprek met hem. De vraag hoe hij tot die muziek gekomen is was voldoende om hem ruim een uur over zijn passie te horen vertellen. We vatten zijn enthousiast verhaal samen.

Tekst: **Dries Delrue**

Het begon bij het kerkorgel en de oude muziek.

In het gezin Vandenabeele te Lokeren was muziek belangrijk. Als kind werd Wouter gefascineerd door de geweldige klank van het kerkorgel. Hij hield er een blijvende liefde voor oude muziek aan over. Maar thuis hoorde hij ook andere muziek. Moeder hield van Frans chanson, vader van jazz. Zijn oudere broers luisterden ondermeer naar The Beatles. Bij Wouter was het vooral de oude muziek die hem boeide, minder het romantische vioolrepertoire. Het volgen van muziekles was in het gezin Vandenabeele vanzelfsprekend. In tegenstelling tot de meeste kinderen, deed Wouter dat erg graag. Zelfs de notenleer en muziektheorie vond hij boeiend. Het was alsof hij een geheime kamer vol schatten ontdekte. Denkend aan het orgel had hij het liefst piano geleerd, maar dat instrument hadden ze thuis niet. Een viool daarentegen nam weinig plaats in en was bovendien gemakkelijk te huren. Zo is viool zijn instrument geworden.

Op zijn achttiende had Wouter het liefst verder muziek gestudeerd. Maar in 1988 meenden zijn ouders dat een universitair diploma meer zekerheid zou bieden en Wouter werd ingeschreven aan de Gentse universiteit.

Hoe Ieren de viool bespelen klonk als een openbaring, Jean-François Vrod evenzeer.

Een universiteitsstad als Gent heeft natuurlijk meer te bieden dan cursussen. En natuurlijk ontmoette een muzikant als Wouter er vooral andere muzikanten, ook onder zijn studiegenoten Burgerlijk Ingenieur. Al vlug werd er een groepje gevormd. Hij ontdekte er ook de volksmuziek. Het horen van Ierse muziek en de manier waarop Ieren viool spelen openden voor hem een nieuwe muziekwereld. Die 'hulterige' vioolklanken klonken hem volledig nieuw en tegen alle regels van het conservatorium in. Wouter ging naar Ierland op muziekstage. Maar hij leerde er meer door zelf mee te jammen, 's avonds in de pubs. Na vier jaar studeren wilde hij een sabbatjaar nemen, want die ingenieurstudies boeiden hem echt niet. Hij wilde fulltime met volksmuziek bezig zijn. Dat kon, indien hij ook zelf voor zijn inkomen instond. Dat lukte hem in 1992 vrij

aardig door in de Veldstraat te Gent een half-uurtje per dag Vivaldi te spelen. De grote concurrentie van straatmuzikanten uit de Balkan bestond toen nog niet. Na dat jaar werd hij opnieuw ingeschreven als student voor het vijfde jaar, maar na een dag hield hij de ingenieursstudies voor bekeken. Wouter Vandenabeele voelde dat muziek in zijn lijf en leden stak. Naast een opleiding jazzviool aan het conservatorium volgde Vandenabeele ook wat in de Vlaamse folk gebeurde. Nog meer dan van de muziekstages te Gooik genoot hij van de uitstekende stages in het Waalse Neufchâteau. Daar ontmoette hij Jean-François Vrod die met Franse folk uit de Auvergne weer een nieuwe manier van viool spelen liet horen. Hij leerde in die tijd Tom Theuns kennen die voor de Indische muziek gewonnen was. Zelf reisde hij vaak naar het Frankrijk van Vrod. Hij maakte ook kennis met de Turkse muziek in zijn straat. Uit die verschillende invloeden en het vele musiceren in Gentse theatertjes en cafés, groeide de idee om een groep te vormen. In de muzikale smeltkroes die Gent was, waar veel geleerd werd door het samenspelen, ontstond de zeventien man sterke groep Olla Vogala. Een eenmalig bedoeld concert tijdens de Gentse Feesten van 1997 werd zo opgemerkt, dat

verscheidene organisatoren Olla Vogala wilden boeken en Folkfestival Dranouter toonde meteen interesse om de live-opname van het concert op zijn label MAP-records uit te brengen. Olla Vogala heeft voor Vandenabeele de poort geopend naar heel veel latere projecten. Ondertussen was hij, samen met Tom Theuns en nog beginnend accordeonist Wim Claeys, ook gestart met Ambrozijn. Eerst zongen twee jonge meisjes mee, Jo Van Bouwel en Soetkin Collier. Maar na het horen zingen van een Franse ballade door Ludo Vandeau tijdens een theatervoorstelling, werd hem voorgesteld Ambrozijn te vervoegen.

Afrika: wat een ontdekking! En de Italianen!

Vanaf 2001 werd Vandenabeele veel gevraagd als medewerker aan projecten. Het begon met *Het Project* in Tilburg, samen met o.a. Paul Rans en Marc Hauman. Een bijzondere compositie-opdracht kreeg hij voor de Handelsbeurs te Gent die, bij de opening van de nieuwe concertzaal op 27 september 2002, een originele productie wilde brengen met verschillende muziekgenres die bij hen vaak aan bod kwamen. Vandenabeele wist zowel klassieke musici als jazzmuzikanten en folksingers samen te brengen onder de naam *Metamorfi*!. Voor wie

die uitvoering meemaakte blijft het een onvergetelijke muzikale avond. Uiteraard ook voor Vandenabeele zelf.

Een ander bijzonder project was zijn eerste reis naar Senegal in opdracht van de NGO Vredeseilanden. Toen hij in Dakar aankwam was zijn eerste gevoel "Ik werk niet verder mee aan dat project, ik wil naar huis". Maar eens in Casamance, in het Zuiden van het land waar het project plaats vond, maakte hij een bocht van 180°. Onmiddellijk begon hij te jammen met die muzikanten. Via de muziek raakte hij het hart van de mensen en zij het zijne. Daar leerde hij dat je die muziek niet moet leren te begrijpen, niet moet analyseren. Je moet het spelen. Velen hebben geprobeerd deze muziek te notuleren, maar dat gaat niet. Hun noten passen niet in onze maatschema's. Het was voor Vandenabeele alsof hij een nieuwe muziktaal leerde. Later heeft Isso Sow, een virtuoos op de peulviool die naar Brussel was meegekomen, hem les gegeven in die muziek. Sindsdien werkt Vandenabeele geregeld samen met Afrikaanse muzikanten en wordt hij ook door hen gevraagd om samen te spelen en hun muziek te arrangeren.

Nog een bijzondere herinnering voor Vandenabeele zijn de projecten die hij uitwerkte voor het Festival van Vlaanderen in de Bijloke te Gent. Wat een plezier was het om met Lucilla Galeazzi samen te werken. Wat een charisma gaat er van die dame uit! Ze werkte ook mee aan het fel gelooft Hadjidakis-project dat Vandenabeele uitwerkte ter gelegenheid van de Olympische Spelen te Athene in 2004. Galeazzi suggereerde hem bij een volgend project ook samen te werken met de Napolitaanse zanger en mandolinespeler Luciano Catapano. Over zijn ontmoeting met die man vertelt Vandenabeele een mooi verhaal.

"Vooraleer zijn medewerking toe te zeggen wilde Catapano mij ontmoeten. Ik dus naar Napels. Op weg naar Catapano's huis stopte hij aan een tomatenmarkt. De wijze waarop hij de tomaten uitzocht en lang discussieerde met de verkopers is voor mij onvergetelijk. Bij hem thuis maakte hij een maal klaar met die tomaten, in gekruide olie gebakken. Nooit heb ik lekkerder tomaten gegeten. Hij stelde voor om op een plein een strijkkwartet dat Mozart speelde te gaan beluisteren. Met een versleten T-shirt waarop 'Jazz New Orleans' gedrukt was en een plastic-zakje onder de arm, want hij was er zeker van dat het zou gaan regenen, kwam hij daar aan midden die vele Italianen in keurige maatpakken. Maar Catapano leek daar zo goed bekend dat wij een plaats kregen op de eerste rij. Na het concert trokken we naar een restaurantje. Wij hadden die hele tijd nog niet over het project en zijn eventuele deelname gesproken. Plots legde Catapano zijn hand op mijn arm en zei: 'Bene'. 'Wat

bene?', vroeg ik. Hij had besloten mee te werken."

Ik vond mijn eigen muziek en kon ze nu op cd uitbrengen.

In die verscheidenheid aan muziekstijlen ontdekte Vandenabeele zijn eigen muziek. Bij het dirigeren van muzikanten wil hij niet te veel leiden. Hij ziet zichzelf daarbij veeleer als eindregisseur, die de muzikanten hun eigen ding laat doen en er voor zorgt dat alles samenvloeit. Meestal komen daar verrassend mooie dingen uit te voorschijn. Gaandeweg is zijn eigen speelstijl ook voortdurend veranderd. Hij heeft geleerd dat een viool moet zingen. Zingen is voor Vandenabeele de meest logische manier van musiceren. Dat leert hij ook aan zijn leerlingen op de muziekschool.

"Wanneer je een melodie eerst zingt vooraleer je hem wilt spelen, klinkt alles veel logischer. Muzikant kan je nog worden op latere leeftijd, maar het is belangrijk dat je als kind hebt gezongen. Zie naar Zigeuners en Joden. Wat een rijkdom aan muziek brengen die niet? Het zijn volkeren die heel veel zingen van kindsbeen af. Op viool kan je alle manieren van zingen nabootsen, zonder de woorden weliswaar, en dat is het wat ik doe. Vandaar dat ik *Chansons sans paroles* een erg geschikte titel vind voor mijn solo-cd."

Het is Michel Van Achter van Home-records die met het voorstel kwam om een cd te maken waarop het vioolspel van Vandenabeele met eigen composities de basis zou zijn. Die klank te kunnen aanvullen met de contrabas van Arne Van Dongen, met de qanun van Osama Abdurasol, met de hoddu van Malick Pathé Sow en met nog een paar instrumenten en stemgeluid van bevriende muzikanten, betekende voor Vandenabeele het verwezenlijken van een droom.

"Op deze cd", zegt hij, "heb ik mijn vioolspel, zoals ik het de laatste vijf jaar heb ontwikkeld, ten volle kunnen laten klinken. Ik maakte iets dat helemaal naar mijn zin is. Het is muziek die echt van mij is."

Wij kennen het plezier daarnaar te kunnen luisteren.

Website:

www.woutervandenabeele.be